

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Quæstiones, Qvæ Dispvatæ Dicvntvr, & Quæstiones
Quodlibetales, siue Placitorum eiusdem S. Thomæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

Vtrum sit vitium capitale.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72780](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72780)

quis status motus odij: sed quia ira inueterata odij causa.

Ad QUINTVM dicendum, quod auctoritates illae loquuntur de inuidia secundum quod est peccatum mortale.

ARTICVLVS III.

Vtrum inuidia sit vitium capitale.

TERTIO queritur, Vtrum inuidia sit vitium capitale. Et vñ q non, quia ad vitium capitale pertinet habere filias: nō autem ad ipsum pertinet q sit alterius filia: sed inuidia est filia superbiae, sicut Aug. dicit in lib. de Sancta virginate. ergo inuidia nō est vitium capitale.

¶ 2. Præt. Inuidia est tristitia quaedam, vt iam dictum est: tristitia aut importat quendam terminum appetitui motus. vbi. n. homo incurrit malā, quod prius oderat, cōtristatur. ergo inuidia non est vitium capitale, quia de ratione vitij capitalis est, quod ex eo omnia alia vitia oriuntur.

¶ 3. Præt. Cuilibet vitio capitali assignant aliquæ filiae: sed inuidia non vñ habere aliquas filias. Assignat enim Greg. in 3o. Moral. in quinque filias, quæ sunt odium, susurratio, detractio, exultatio in aduersis, afflictio in prosperis, quorum nullū videtur esse filia inuidia. Nam odium magis nascitur ex ira, susurratio aut, & detractio, & exultatio in aduersis procedit ex odio, afflictio aut in prosperis vñ esse idem quod inuidia. ergo inuidia non est vitium capitale.

SED CONTRA est, quod Greg. 31. Moral. connumerat inuidiam inter vitia capitalia.

RESPON. dicendum, quod sicut supra dictū est, vitia capitalia sunt, ex quib. alia vitia nata sunt oriri sñ rōnem a causā finalis. Finis hēt rationem boni. Eodem autem modo tendit appetitus in bonum, & in fruitionē boni, quæ est delectatio. Et ideo sicut appetitus ex intentione boni, mouet ad aliquid agē dum: ita et ex intentione delectationis. Est autē cōsiderandum, quod sicut bonum est finis appetitui motus, qui est profectio: ita malū est finis appetitui motus qui est fuga. Sicut. n. aliquis volens obtinere bonum profectur ipsum, ita aliquis volens caere malo, fugit ab ipso. Et sicut delectatio est fructio boni: ita tristitia est quaedā malitia, sñ quā animus opprimitur a malo. Et ideo ex hoc q homo repudiat tristitiā inducitur ad multa faciēda, p quæ tristitiam repellat, vel ad quæ tristitia inclinat. Sic ergo quia inuidia est tristitia alienæ gloriæ, inquantū apprehendit ut quoddam malum, consequens est, ut hō ex inuidia redat ad aliqua inordinate faciēda contra proximum. Et secundum hoc est inuidia vitij capitale. In hoc autē conatu inuidia est aliquid tamquā principij, & aliquid rāquam terminus. principium quidem est, ut aliquis excludat gloriam alterius, quæ eum contristat, quod quidem fit diminuēdo bona eius: siue mala de eo dicēdo, & latēter, qd fit per susurratiōē, & manifeste quod fit per detractiōem. Terminus autē huius conatus pōt considerari dupliciter. Vno quidē modo respectu eius, cui inuidet. Et sic motus inuidia interdū terminat ad odij, scilicet ut homo nō solum tristetur de superexcellētia alterius: sed ulterius velit simpliciter mala eius. Alio vero mō terminus huius conatus potest accipi ex parte ipsius inuidētis: qui si quidē possit cōsequi finem intentum ut diminat gloriā proximi, gaudet, & sic ponit filia inuidia, exultatio in aduersis: si autem non possit consequi suum propositū, ut scilicet impediāt gloriam proximi, tristatur.

tur. Et sic ponitur filia inuidia afflictio in prosperis.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod sicut Gregorius dicit. 32. Moralium, Superbia communis mater est omnium vitiorum. vnde per hoc quod inuidia est filia superbiae, non excluditur quin inuidia sit vitium capitale.

AD SECVNDVM dicendum, quod tristitia & si sit terminus in exequendo, est tamen primum in intentione, inquantum scilicet ex fuga tristitia multo alij motus procedunt.

AD TERTIVM dicendū, quod nihil prohibet eadem vitia ex diuersis vitij secundum diuersas rationes oriri. Odium ergo nascitur ex ira secundum quod ille, qui ad iram prouocatur, lesionem intulit: ex inuidia autem secundum quod eius bonum cui inuidetur, apprehenditur ut impeditium propriæ excellentiæ. Similiter etiā susurratio, & detractio & exultatio in aduersis oriuntur ex odio, inquantum diminiuit omne bonum, & procurat omne malum sui inimici. hæc ex inuidia proueniunt secundum solā rationem remouendi excellentiam. Afflictio autem in prosperis est aliquo modo ipsa inuidia, & quodammodo filia eius, secundum enim q aliquis tristatur de prosperis alicuius inquantum aduersatur singulari excellentiæ alicuius, sic est ipsa inuidia. Secundum vero quod aliquis tristatur de prosperis alicuius ea ratione: quia eueniunt contra suum conatum ad impediendum ea, sic est filia inuidia.

QVAESTIO XI.

De accidia.

In quatuor articulos diuisa.

¶ Primo enim queritur, Vtrum accidia sit peccatum.

¶ Secundo, Vtrum accidia sit peccatum speciale.

¶ Tertio, Vtrum sit peccatum mortale.

¶ Quarto, Vtrum sit peccatum capitale.

ARTICVLVS PRIMVS.

Vtrum accidia sit peccatum.

QVAESTIO est de accidia. Et primo queritur, vtrum accidia sit peccatum. Et videtur quod non. virtus. n. & peccatum cum sint contraria, sunt in eodem genere: sed virtus est in genere amoris. Cū ergo accidia non sit in genere amoris, sed magis sit tristitia quaedam, vt Damasc. dicit. videtur quod accidia non sit peccatum.

¶ 3. Præt. In Psal. sup 3. Cōfitemini, ponit gl. quatuor tērationes, q sunt: error, difficultas vincendarū concupiscentiarum, rēdium, & tempestas seculi. Sed error, & difficultas, & tempestas seculi non sunt peccata. ergo nec rēdiū quod est accidia, est peccatum.

¶ 3. Præt. Oē pētm est ab homine, sñ illud Olee penult. Perditio tua ex te Israel. Sed accidia cū sit qdā tristitia: nō est ab hōie, qā 2. ad Cor. 9. sup illud, Nō ex tristitia aut necessitate. dicit gl. Si cū tristitia facis fit de te, non tu tñ facis. ergo accidia non est pētm.

¶ 4. Præt. non pōt contingere q actus sit simul meritorius & pētm: sed aliquis actus cum accidia factus est meritorius, puta cū aliquis ex uoto uel obedientia ieiunat: & tamen ieiunium ipsum contristat, & sic est ibi accidia, quæ est tristitia de bono spiritali uirtutis. ergo accidia non semper est peccatum.

¶ 5. Præt. Dam. dicit in 2. lib. q accidia est tristitia grauā: sed aggravatio magis vñ esse pena quam culpa. ergo accidia non est peccatum: sed magis pena.

¶ 6. Præt. accidia videtur esse tristitia, vel tēdiū inter-

Loco citate in arg. 3. D. 304.

Ca. 15. to. 1.

Li. 3. Ortho. fidei cap. 14. Est gl. Aug. super illud, contēctur Domino misericordias eius com. 2.

Glossa ordinaria ibi. ex Aug. super illud, hilarē dato rētm.

Li. 3. ortho. fidei cap. 14. Glof. ordi. ibi ex Aug.

ni